

el, mielőtt az egyházban általános egyhangúság uralkodott arról, hogy Krisztus igaz Isten és igaz ember volt, s további 100 év telt el azzal a vitával, hogy mi a viszony benne az isteni és az emberi között. Ebben az egész időszakban annyira zavaró ellentmondások mutatkoztak a püspökök és a tartományi zsinatok döntéseiben, annyira elviselhetetlen szócsaták dúltak, hogy a hívő egyáltalán nem tudhatta, vajon igazhitű keresztény-e vagy sem. Bizonyos azonban, hogy a kereszténység, miként túlélte ezt a korszakot, ugyanúgy túl fogja élni a jelenlegi nehézségeket, ellenvetéseket és bizonytalanságokat, ha talán más formában is. A

keresztény szentek szellemi életéről fennmaradt feljegyzésekben gyakran esik szó egy bizonyos időszakról, a lélek úgynevezett sötét éjszakájáról; ebben az időben minden vigasztalás és az igazság birásának biztonsága eltűntnek látszik. Mégis kitartottak és előbb-utóbb győzött bennük a hit. Ez az a nehéz út, amelyen nekünk is járunk, ám éppen ettől idegenkedünk a leggyakrabban. Mert mi a választ menedéket nyújtó kikitővé szeretnők tenni, amely megszabadít szellemi-lelki nehézségeinktől. Pedig csak aki mindvégig állhatatos marad, az jut el újból a reggel világosságába.”

A KIS ÚT

Már hosszú idő óta sokat olvasok, hallok a dialógusról. Ha jól értelmezem, arról a párbeszédéről van itt szó, melyet a keresztény vallásközösségek egymással, vagy hívők nem-hívőkkel folytatnak. Ami azonban az utóbbit illeti, helytelennek tartom, ha valaki szinte provokálja a vallási vagy világnézeti vitákat. Úgy érzem, semmiképp sem ez az a mód, ahogy párbeszédet lehet kezdeni vagy folytatni...

A kérdés valóban időszerű. Hadd elemezzük tehát a katolikus ember eljárás módját, helyes magatartását. Szent Péter apostol szavaiból indulhatunk ki, aki figyelmeztet: „Mindig álljatok készen arra, hogy megfeleljetek mindenkinek, aki reménységtekről kérdőre von titeket. De ezt szerényen, tisztességtudóan, jó lelkiismerettel tegyétek...” (1 Pét. 3, 15). Az apostolok fejének tanácsa tehát arra int, hogy a hitűnknek, vallásunknak alapját jelentő evangéliumi örömhírről mindenki előtt csakis úgy szabad szólnunk, hogy az a kívülálló számára is örömet jelentsen. Vagyis ha akaratonk kívül valami módon ilyen kérdésekre terelődik beszélgetésünk, mindenekelőtt annak igazolására törekedjünk — főleg közvetlen magatartásunk példájával —, hogy mi, hívő katolikusok, vallásos hitűnkben megoldást látunk általában az emberi élet s különösen a saját egyéni életünk sarkalatos problémáira; hogy a hit számunkra erőforrás minden vonalon. Csak ha partnerünk maga vet föl hitűnk lényegét illető kérdéseket, és pedig nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy megtu-

dokolja tőlünk: miért tartjuk értelmesnek és helytállóknak vallásunk tanítását — csak ebben az esetben hozakodjunk elő érveinkkel. Ilyenkor se feledjük azonban, hogy aki komolyan és jóindulattal érdeklődik, sohasem szellemi „falhoz szorítást”, hanem az ő gondolkodási és lelki szabadságát tiszteletben tartó „emberi” megnyilatkozást vár tőlünk.

Természetes dolog, hogy minél szélesebb köröket foglalkoztatnak a világnézeti kérdések, annál könnyebben és sűrűbben kerülhet sor a hétköznapi társas érintkezésben is efféle párbeszédre. Kötelességünk éppen ezért, hogy igrkezzünk mi magunk is elmélyíteni tárgyi tudásunkat hitigazságaink tekintetében. Olyasmiről „beszélgetni”, amit magunk is alig, vagy éppenséggel rosszul ismerünk, igen kártékony vállalkozás lenne. Önmagunk előtt is csak szégyenkezhetnénk, ha az derülne ki, hogy nem vagyunk tisztában azokkal az érvekkel, amelyekre vallásos meggyőződésünk támaszkodik.

Minden igazi dialógus célja az embertársainkkal való emberi kapcsolata-

tok szorosabbá és kellemesebbé tétel. Módszere tehát csakis a szellem nemes eszközeinek felsorakoztatása lehet. Helyükbe sohasem léphetnek szertelen és fölüenykedő kijelentések, vagy éppen goromba hangoskodások. Ebből azonban nem az következik, hogy „elvtelen” magatartást tanúsítsunk. A párbeszédet folytató mindegyik félnek joga és egyszersmind kötelessége, hogy a maga igaznak tartott nézeteit őszintén képviselje, s amíg rá nem jött esetleges tévedésére, ki is tartson mellettük.

Magától értetődik azonban, hogy mindenféle párbeszédnek csak akkor van helye és jelentősége, ha a beszélgető partnerek az igazság megismerésére becsületesen törekcszenek. Ha tehát azt kellene tapasztalnia bármelyik félnek, hogy partnere a maga el- lenvetéseivel csupán feszültséget akar teremteni, vagy önmagát kívánja „érdekessé” tenni, akkor már teljesen felesleges is folytatni a beszélgetést.

Mint azonban már bevezetőben is jeleztük, a mi részünkről, hívő katolikusok részéről az a legfontosabb, hogy a hitünk mellett felhozott érvekhez a saját életünk tanúságtételét is csatoljuk. Vagyis amit mondunk, aszerint cselekedjünk is. Minden vallásnak és világnézetnek ez a leghatásosabb „apológiája”. Annyit jelent ez, hogy a hétköznapi életben, családban és munkahelyen való helytállással, továbbá szellemi nyíltságunkkal is igazoljuk,

hogy az a vallási tanítás, amelyről beszélünk, nemcsak elmélet számunkra, hanem gyakorlati valóság is. Akkor ugyanis minden más világnézetet való ember is legalább annyit el fog ismerni, hogy a katolikus hit nem azonosítható sem a szüklátóköri séggel, sem az ügyefogyottsággal, sem a görcsös ragaszkodással bármihez, ami a tudomány és a társadalom haladásával elavult.

Meg kell jegyeznünk azt is, hogy az igazi párbeszédhez, akár különböző világnézetek hivatott képviselői, akár az egyes emberek között indul meg, megértő türelem is szükséges. A türelmetlen ember nem rendelkezhet azokkal a lelki-etikai tulajdonságokkal, hogy más felfogásúakkal termékeny párbeszédet folytasson. A katolikus embernek számolnia kell azzal a nehézséggel is, hogy igen sokan abból ítélnek meg a katolikus tanítást, amit a gyakorlatban megvalósultnak látnak. belőle. Már pedig találhattak rá esetet, hogy a természetfölöttinek egyes hirdetői, akikkel érintkezésbe jutottak, olykor még a természetes emberi erkölcs követelményein is túltették magukat.

Ne feledkezzünk meg végül arról sem, hogy a világnézeti párbeszéd eredményességéhez — a hívő ember szemével nézve — Isten kegyelme is szükséges.

Szennay András

NAPLÓ

KOVÁCS VINCE PÜSPÖKI JUBILEUMÁRA. Alfa és Omega, könyvek, alföldi táj jegenyékkal s mindezt egyetlen hatalmas és egyszerű missziós kereszt fogja egybe. Ez Kovács Vince zairai felszentelt püspök, váci apostoli kormányzó címere, akinek nevedszázas püspöki jubileumáról most emlékezett meg az ősi váci egyházmegye. De szeretettel és jókívánságokkal gondol reá az egész magyar katolikus társadalom.

Címere önvallomás, önjellemzés is. Vallomás azokról az eszményekről, amelyeknek szolgálatában Kovács Vince a püspöki mitráig emelkedett és amelyekhez a nagy kiterjedésű egyházmegye kormányzásának gondjai között is hú maradt.

Életútja annyira töretlenül egyenes, hogy néhány mondatban össze lehet foglalni. 1886-ban született a Pest megyei Galgamácsán földműves családból. Szüleit korán elvesztette. Középiszkoláit, mint „kredenciális”, magyarul: szolgadiák járta ki. Teológiai tanulmányait Bécsben kezdte, majd Budapesten fejezte be, ahol teológiai doktorátust is szerzett. 1910-ben szentelték pappá.